

2010 04 01

Jordbruksverket

Ragni Andersson
ragni.andersson@jordbruksverket.se

Magnus Bång
magnus.bang@jordbruksverket.se

**Angående samråd beträffande handlingsprogram för minskade växtnäringsförluster
växthusgasutsläpp från jordbruket (ert dnr 46-6136-09)**

Ekologiska Lantbrukarna har tagit del av förslaget till handlingsprogram angående minskade växtnäringsförluster och växthusgasutsläpp från jordbruket. Vi ser positivt på arbetet att kombinera åtgärder för minska växtnäringsförluster och växthusgasutsläpp.

Det är ett omfattande material och vi lämnar synpunkter på några delar. Vi anser inte att förslag till åtgärder och styrmedel är relevanta utifrån kunskapsläge avseende det bidrag till minskade växthusgas- och växtnäringsförluster som härrör från ekologisk produktion.

Generellt

Vi invänder mot avgränsning i uppdraget. Ekologisk produktion innebär en rad olika åtgärder eller, om man vill, ett åtgärdspaket. Jordbruksverkets avgränsning i arbetet (1.2.6 Ekologisk produktion) resulterar i att de åtgärder som ingår i ekologisk produktion och som avsevärt bidrar till minskade utsläpp av växthusgaser utelämnas i handlingsplanen. Handlingsprogrammet ska gälla 2011 – 2016, med utblick mot 2020. Kommentaren om marknaden ("I dagsläget handlar det huvudsakligen om olika marknader; somliga producenter väljer att producera för den ekologiska marknaden, och andra fortsätter att producera med s.k. konventionella brukningsmetoder.") är knappast relevant i sammanhanget.

Vi föreslår att Jordbruksverket tar bort avgränsningen från handlingsplanen och inarbetar de åtgärder som används i det ekologiska lantbruket idag och den potential som finns för det ekologiska lantbruket att nå längre. Det finns stora behov av forskning och utveckling för att förbättra det ekologiska lantbruket och det bör framgå i planen. I en handlingsplan för minskade växthusgasutsläpp bortse från den del av svenskt lantbruk där exempelvis mineralgödselmedel inte används är inte korrekt. Eftersom mycket i handlingsprogrammet kretsar kring just möjligheterna inom landsbygdsprogrammet ingår ekologiska lantbruket antingen man vill se det som ett antal enskilda åtgärder eller ett åtgärdspaket.

Vi kompletterar gärna med ytterligare forskningsreferenser.

Vi anser att Jordbruksverket inte bara ”missar något viktig” utan aktivt väljer att bortse från de lägre växtnäringsförluster och utsläpp av växthusgaser från det svenska jordbrukssystemet som härrör från ekologisk produktion jämfört med om motsvarande areal och djurhållning hade varit konventionell. Ur det omfattande materialet koncentrerar vi våra synpunkter till de avsnitt där man tydligt valt bort det ekologiska lantbrukets bidrag och potential.

Inledningsvis saknar vi en beskrivning av flödena av kväve och fosfor i det svenska jordbruket för att visa på storleksordningen på tillflöden och förluster. Utifrån statistik från SCB är figur 3 i Wivstad et al, 2009 ett exempel där en god överblick ges. För att vara framgångsrika med att implementera en handlingsplan är det avgörande att ta ett helhetsgrepp om näringsflödena och att prioritera åtgärder med potential att kvantitativt förbättra lantbrukets bidrag att minska förluster och gasutsläpp. Det finns god kunskap om detta men det behöver genomsyra arbetet med handlingsplanen mer än vad som framgår i samrådsversionen.

För att minska jordbrukets belastning krävs inte minst

- minskad mängd kväve i jordbrukssystemet
- effektivt cirkulera kväve minimera förluster
- resurseffektivare djurproduktion där importerat proteinkraftfoder undviks etc
- utnyttja vall, gräsmarker, betesmarker som de betydande kolsänkor de är

Detta behöver lyftas fram betydligt tydligare i handlingsprogrammet än i samrådsversionen.

Rapportutkast – samrådsversionen

1.2.6 Ekologisk produktion

Jordbruksverket väljer att i samrådsversionen inte behandla ekologisk produktion ”som en åtgärd i sig”. Det innebär att de resultat från ekologisk produktion som bidrar till att nå flera miljö kvalitetsmål utelämnas i handlingsplanen. I uppdraget anges miljö kvalitetsmålen ”Minskad klimatpåverkan” och ”Ingen övergödning” särskilt. Hittills i arbetet för att uppnå dessa miljö kvalitetsmål har det ekologiska lantbruket varit en aktiv del.

4.4.1 Beskrivning av strategin

I hela avsnittet saknas åtgärder som idag används inom ekologisk produktion och deras bidrag till minskade växtnäringsförluster och växthusgasutsläpp.

4.5.1 Beskrivning av strategin

I hela avsnittet saknas åtgärder som idag används inom ekologisk produktion och deras bidrag till minskade växtnäringsförluster och växthusgasutsläpp.

Bilaga 2 Analys av åtgärder och styrmedel

Istället för att konkret beskriva vad som uppnås eller potential för vad det ekologiska lantbruket kan leverera kommenteras ”potential, möjligheter och hinder” i anslutning till olika åtgärder. Det återfinns under rubriker ”Skillnad mellan ekologiska och konventionella odlare” (odlare??!) respektive ”Tillämpbarhet vid ekologisk produktion”.

1.5.5.5; organiska gödselmedel används såväl i konventionell som ekologisk produktion.

3.2.1: här bör resultat från SIKs underlag till Jordbruksverket rapport 2010:1, ”Hur styr miljöersättningen” inkluderas, se tabell 21 i underlaget.

3.3.5: rubriksättningen är irrelevant.

I detta avsnitt återfinns det enda tillfälle när SIKs underlag till Jordbruksverket rapport 2010:1, ”Hur styr miljöersättningen”, refereras. Det hänvisas till ökningen 2 000 ton koldioxidekvivalenter vid det som anges som ökad dieselanvändning i ekologisk produktion. I SIKs underlag till Jordbruksverket rapport 2010:1, ”Hur styr miljöersättningen”, framgår i tabell 21 förändringar av växthusgasutsläpp som en följd av miljöersättningen till ekologiskt jordbruk 2006. Dessa förändringar innebär sammanlagt en **minskning** på 430 000 ton koldioxidekvivalenter (spridning 260 000 – 770 000). Av vilka Jordbruksverket alltså bortser från att ta med alla övriga i handlingsplan och bilagor förutom de 2000 koldioxidekvivalenter i ökning som tas upp under 3.3.5.

3.6.1: här bör resultat från SIKs underlag till Jordbruksverket rapport 2010:1, ”Hur styr miljöersättningen” inkluderas, se tabell 21 i underlaget.

3.6.3: här har man missat att ta med den potential för lägre klimatpåverkan det innebär att helt utesluta användning av mineralgödselmedel.

3.7.3.4 här bör resultat från SIKs underlag till Jordbruksverket rapport 2010:1, ”Hur styr miljöersättningen” inkluderas, se tabell 21 i underlaget.

Med vänlig hälsning,

Maria Dirke